

LEGISLATIVNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

Legislativa:

Nadnárodní normy

Ústava České republiky

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání ve znění všech novelizací

Vyhlášky

Doporučení, směrnice, informace, metodické pokyny

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- Rovný přístup ke vzdělávání (§2, odst. 1) - právo žáků se středně těžkým MP, se souběžným postižením více vadami a autismem na vzdělávání v ZŠ speciální nebo jinak.
- Systém vzdělávacích programů §3
- Rámcové vzdělávací programy §4
- Školní vzdělávací programy §5
- Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení §7

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- Právní postavení škol a školských zařízení §8
- Název právnické osoby a organizační složky státu §8a
- Dlouhodobé záměry §9
- Výroční zprávy §10
- Hodnocení škol, školských zařízení a vzdělávací soustavy §12
- Vyučovací jazyk §13

ŠKOLSKÝ ZÁKON §16

- Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) §16
- Odst.1) Dítětem, žákem a studentem se SVP se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- Odst. 2) Podpůrná opatření spočívají v
- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- Odst. 3) Podpůrná opatření podle odst. 2 se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti.
- Odst. 4) Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.
- Odst. 5) Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- Odst. 8) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta, který při komunikaci využívá prostředků alternativní nebo augmentativní komunikace, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta.

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- Odst. 9) Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny.
- Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- § 16a Poradenská pomoc školského poradenského zařízení
- § 18 Individuální vzdělávací plán
- § 19: Ministerstvo stanoví vyhláškou:
  - a/ konkrétní výčet a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů,
  - b/ u podpůrných opatření druhého až pátého stupně pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením a normovanou finanční náročnost pro účely poskytování fin. prostředků ze státního rozpočtu,
  - c/ postup školy nebo školského zařízení před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi .....

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- §21 Práva žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků
- §22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků
- §23 Organizace škol

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- § 26 vyučovací hodina – rámcový nebo akreditovaný vzdělávací program pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami může stanovit odlišnou délku vyučovací hodiny (výuka v blocích),
- § 27 odst. 3 přípravné třídy bezplatné poskytování učebnic a učebních textů, odst. 4 střední školy, odst. 6
- § 28 Dokumentace škol a školských zařízení

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- § 33 Předškolní vzdělávání
- § 34 Organizace předškolního vzdělávání od **1.9.2016**
- § 34 Organizace předškolního vzdělávání od **1.1.2017-** povinné předškolní vzdělávání, termín zápisu (2.-16.5.), odst. 6 o přijetí dítěte uvedeného v § 16 odst. 9 rozhodne ředitel školy na základě vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře
- § 34 Organizace předškolního vzdělávání od **1.9.2017-** přednostní přijímání dětí čtyřletých
- **1.9.2018** - přednostní přijímání dětí tříletých
- **1.9.2020** - přijímání dětí od dvou let věku
- § 34a – povinnost předškolního vzdělávání a způsoby jejího plnění, **povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje na děti s hlubokým mentálním postižením**

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- **§ 34a odst. 5** – Jiným způsobem plnění povinnosti předškolního vzdělávání se rozumí
  - a) Individuální vzdělávání dítěte, které se uskutečňuje bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy
  - b) Vzdělávání v přípravné třídě ZŠ a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální dle § 47 a 48 a
  - c) Vzdělávání v zahraniční škole na území ČR, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky dle § 38a

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- **§ 34a odst. 6** – Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání způsobem podle odst. 5 písm. b) nebo c) je povinen oznámit tuto skutečnost řediteli spádové školy, nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku (od 1.1.2017)
- **§ 34b Individuální vzdělávání**

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- **§ 36 Plnění povinné školní docházky**
odst. 4 zápis k povinné školní docházce,
- Odst. 8 § 36 Obecní úřad obce, na jejímž území je školský obvod základní školy, poskytuje této škole s dostatečným předstihem před termínem zápisu k povinné školní docházce seznam dětí, pro které je tato škola spádová a jichž se týká povinnost podle odst. 4
- **§ 37 Odklad povinné školní docházky**

ŠKOLSKÝ ZÁKON

Jiný způsob plnění povinné školní docházky

§ 40 Druhy jiného způsobu plnění povinné školní docházky

Jiným způsobem plnění povinné školní docházky se rozumí

- a) individuální vzdělávání žáka, které se uskutečňuje bez pravidelné účasti ve vyučování ve škole
- b) vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením

§ 41 Individuální vzdělávání žáka

§ 42 Vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením

ŠKOLSKÝ ZÁKON

Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanoví krajský úřad, se souhlasem zákonných zástupců, zvolí takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým schopnostem dítěte, a to na základě doporučujícího posouzení odborného lékaře a ŠPZ. Krajský úřad zároveň zajistí odpovídající pomoc při vzdělávání dítěte, zejména pomoc pedagogickou a metodickou. Dojde-li ke změně duševních a fyzických možností dítěte, KÚ způsob vzdělávání dítěte odpovídajícím způsobem upraví.

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- §45 stupně vzdělání – základního vzdělání, základy vzdělání
- §46 organizace základního vzdělávání – devět let (deset ročníků), dva stupně ZŠ,
- §47 **přípravné třídy základní školy** pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj a přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí
- §48: vzdělávání žáků se středně těžším těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem – vzdělávání na ZŠS a to na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení **školského poradenského zařízení**, vzdělávání v ZŠS má 10 ročníků

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- §48a Přípravný stupeň základní školy speciální, zřizovatel ZŠS může zřídit třídy PS ZŠS, které poskytují přípravu na vzdělávání v ZŠS dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo autismem, o zařazení dítěte do PS rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského por. zařízení.
- Do třídy PS ZŠS lze dítě zařadit od šk. roku, v němž dosáhne 5let věku.
- Třída PS ZŠS má nejméně 4 a nejvýše 6 žáků

ŠKOLSKÝ ZÁKON

- § 51, odst.2 - hodnocení výsledků vzdělávání žáků, klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady, odst. 4 – výsledky vzdělávání žáka v ZŠS se hodnotí slovně.
- § 54 – ukončení základního vzdělávání, dokladem je vysvědčení o úspěšném ukončení 9, popř, 10 ročníku základního vzdělávání, vysvědčení je opatřeno doložkou o získání stupně základního vzdělání.
- § 55 – žák se speciálními vzdělávacími potřebami (dle §16, odst. 9) může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračování v základním vzdělávání, v němž žák dosáhne 20 roku věku, žáci ZŠS, pak se souhlasem zřizovatele do 26 let.
- Kurz základního vzdělání pro osoby, které nezískaly základní vzdělání.

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 14/2005 o předškolním vzdělávání (č. 280/2016 Sb.)
- Vyhláška č. 48/2005 o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.
- Vyhláška č. 13/2004 o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři.

VYHLÁŠKA Č. 14/2005 SB. O PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

- Novelizace vyhlášky č.14/2005 Sb. - č.43/2006 Sb.

- Obsah:

§ 1 Podrobnosti o podmínkách provozu mateřské školy

§ 2 Počty přijatých dětí ve třídách mateřské školy

§ 3 Přerušování nebo omezení provozu mateřské školy

§ 4 Stravování dětí

§ 5 Péče o zdraví a bezpečnost dětí

§ 6 Úplata za předškolní vzdělávání v mateřské škole, kterou zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí

- **Vyhláška č. 48/2005 Sb.** o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

§ 7 Přípravné třídy

§ 12, 13 Kurz pro získání základního vzdělání

- **Vyhláška č. 13/2004 Sb.** o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Typy středních škol pro žáky s mentálním postižením

Odborná škola, odborné učiliště, praktická škola

- Nařízení vlády č. 211/2010 Sb. o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělání

PŘEHLED KATEGORIÍ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ

B – základní vzdělání

C – obor vzdělání Praktická škola jednoletá, dvouletá

J – obory vzdělání poskytující střední vzdělání (bez výučního listu a maturitní zkoušky)

E – dvouleté a tříleté obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem (určené pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním, absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání)

H – obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem

VYHLÁŠKA Č. 27/2016 SB. O VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH

§ 1 1) Tato vyhláška upravuje pravidla vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona a vzdělávání žáků nadaných

2) Přiřlží se ke všem vyjádření žáka v záležitostech týkající se jeho vzdělávání, poskytují se mu dostatečné a vyčerpávající informace pro vytvoření názoru, vše v souladu se zájmem žáka, veškerá sdělení musí být poskytována srozumitelným způsobem.

§ 2 Podpůrná opatření

Individuální vzdělávací plán žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, §3, §4

VYHLÁŠKA Č. 27/2016 SB. O VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH

§ 5 Asistent pedagoga

§ 9 Působení dalších osob poskytující podporu (osobní asistent)

§ 10 Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

§ 11, 12 Postup před přiznáním podpůrných opatření druhého až pátého stupně

§ 13 Zpráva a doporučení za účelem stanovení podpůrných opatření

§ 14 Zpráva

§ 15 Doporučení

VYHLÁŠKA Č.27/2016 SB.

§ 16 Postup při poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně

§ 17 Organizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

§ 18 Podpora organizace vzdělávání

§ 19 Pravidla vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona

Zařazování žáků do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 zákona

§ 20, 21

§ 22 Převedení žáka do vzdělávacího programu základní školy speciální

§ 23 Přezkoumání podmínek

§ 24 Organizace vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 zákona, § 25 Počty žáků

VYHLÁŠKA Č. 27/2016 SB. VE ZNĚNÍ ÚČINNÉM OD 1. 9. 2017

- Pod číslem **270/2017** byla zveřejněna ve Sbírce zákonů novela vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Změny si kladou za cíl odstranit technické nedostatky v textu samotné vyhlášky č. 27/2016 Sb. V některých případech směřuje právní úprava i k odstranění nadměrné administrativní zátěže v oblasti společného vzdělávání, jelikož se v prvním roce po nabytí účinnosti vyhlášky č. 27/2016 Sb. ukázalo, že některé právem předpokládané postupy jsou zbytné, ať už vzhledem ke své povaze, nebo duplicitě vůči jiným postupům. Změny byly provedeny i v přílohách k vyhlášce. Dochází jak k opravám zjevných nesprávností, tak k úpravě některých podpůrných opatření. Mění se například velikost skupiny, ve které může být poskytováno podpůrné opatření v podobě pedagogické intervence (navyšuje se ze 4 žáků na 6). Dále se zakotvuje možnost poskytnout žákům s potřebou podpory z důvodu narušené schopnosti komunikace laminátor a laminovací fólie. Dochází i k úpravě formulářů tak, aby lépe vyhovovaly praxi.
- Většina změn nabývá účinnosti od 1. září 2017. Nicméně změny uvedené v příloze č. 1 k vyhlášce a ve formuláři doporučení (příloha č. 5) vstoupí v účinnost až 1. prosince 2017.
- Níže je uveřejněno platné znění dotčených ustanovení s vyznačením změn.

VYHLÁŠKA Č. 72/2005 SB. O POSKYTOVÁNÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH PORADENSKÝCH ZAŘÍZENÍCH VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ (197/2016)

§ 1 Poskytování poradenských služeb

§ 2 Účel poradenských služeb

§ 2a Pravidla poskytování poradenských služeb

§ 2b Psychologická a speciálně pedagogická
diagnostika

§ 3 Školská poradenská zařízení

§ 4 Další dokumentace

§ 5 Poradna

§ 6 Centrum

§ 7 Škola

ZÁKONY

- Zákon o sociálních službách (č.108/2006 Sb.)
- Zákon o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)
- Občanský zákoník (č. 89/2012 Sb.)

NIŽŠÍ PRÁVNÍ NORMY

